

Uchwała Nr XXII/138/2012

Rady Gminy Kadzidło

z dnia 14 sierpnia 2012r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu wspierania rodziny na lata 2012-2014

Na podstawie art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r. Nr 149,poz. 887 z późn.zm.) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy Kadzidło uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się gminny program wspierania rodziny na lata 2012-2014 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Płoski

Gminny Program

wspierania rodziny

na lata 2012-2014

Spis treści

1. Wprowadzenie.
2. Cele programu.
3. Diagnoza środowiska lokalnego
  - a/Analiza zasobów gminy
  - b/Analiza potrzeb gminy
4. Harmonogram działań programowych.
5. Monitoring

1. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka środowisko, w którym otoczone opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb i prawidłowego rozwoju. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko czuje się bezpieczne, pewne siebie i ufne wobec osób dorosłych. Jest aktywne i wytrwałe w działaniu.

Rodzina pełni szereg ważnych funkcji:

1. zaspokajają podstawowe potrzeby, m.in. poczucie bezpieczeństwa, przynależności, miłości i uznania,
2. kultywuje i przekazuje im system wartości, normy postępowania i wzorce zachowania w życiu codziennym,
3. pełni funkcje socjalizacyjne, poprzez uczenie współdziałania i współpracy w grupie oraz pełnienia ról społecznych,
4. przygotowuje do dorosłego życia.

W rodzinie dokonuje się najważniejsza część procesu wychowawczego. Nie wszystkie rodziny funkcjonują w sposób prawidłowy tak, by dzieci miały stworzone optymalne warunki rozwoju. Wiele rodzin to rodziny dysfunkcyjne. W rodzinach pojawiają się trudności w realizacji funkcji na skutek czynników zewnętrznych (m. in. trudne położenia materialno - bytowe, bezrobocie, niskie płace, wzrost kosztów utrzymania i kształcenia, problemy zdrowotne itp.). Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcyjności tkwi w czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych poszczególnych członków rodziny. Można wymienić tu zachowania o charakterze nieprzystosowania społecznego, nałogi, przestępczy styl życia, brak przestrzegania norm moralnych i społecznych, brak odpowiedzialności, a także zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych. Pogarszająca się sytuacja rodzin odbija się ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno jej członków jak i rodziny. W interesie samorządów i społeczności lokalnej leży prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz tworzenie warunków ku temu.

Wsparciem instytucjonalnym należy objąć rodziny stojące przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafią sobie poradzić.

Podstawowy i niezbędny kierunek działań podejmowanych w stosunku do członków rodziny stanowić będzie diagnoza jakości funkcjonowania rodziny, jej potencjału i zagrożeń. Jest to krok, który nadaje kierunek dalszej pracy z rodziną nad rozwojem jej mocnych stron, wykorzystaniem szans oraz zminimalizowaniem zagrożeń.

Efektom końcowym będzie uzyskanie stanu pożądanego i nabycie umiejętności samodzielnego radzenia sobie rodzin.

Skuteczność zaproponowanego wsparcia będzie miała zindywidualizowany charakter. Dzięki zespołowości podejmowanych działań wielu środowisk, instytucji i organizacji specjalizujących się w udzielaniu pomocy rodzinom i dziecku pomoc będzie wielokierunkowa.

W związku z uchwaleniem nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012, zmienia się struktura działań na rzecz rodziny.

Rekomendacją dla Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Kadzidło na lata 2012 – 2014 jest:

Narodowy Plan działań na rzecz dzieci na lata 2004 – 2012,

Art. 176 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,

Strategia Rozwoju Gminy Kadzidło

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kadzidło .

Program Wspierania Rodziny będzie służył w szczególności realizacji polityki rodzinnej w sytuacjach kumulacji problemów. Obecnie samorząd realizuje działania na rzecz dziecka i rodziny we współpracy z jednostkami organizacyjnymi i organizacjami pozarządowymi.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej koncentruje się na następujących założeniach:

a/ kładzie główny nacisk na stworzenie takich warunków w rodzinie naturalnej i wykorzystanie jej własnych możliwości w takim zakresie aby dziecko pozostało w środowisku. Zakłada wprowadzenie różnych form środowiskowej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym.

b/ rozwój placówek wsparcia dziennego- świetlic, klubów, ognisk.

c/ wprowadzenie działań profilaktycznych dzięki zatrudnieniu asystentów rodziny, których zadaniem jest wzmacnianie i systematyczna praca z rodziną.

d/współpraca różnych służb lokalnych zajmujących się pracą z dziećmi i rodziną (szkoła, policja, pomoc społeczna, sąd itd.)

Do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4) finansowanie:

b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

2. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyką środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe:

1.Cel

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Zadania

- poradnictwo specjalistyczne dla rodzin
- opracowywanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Komisji d/s

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- działania Zespołu Interdyscyplinarnego w rodzinach z problemem przemocy w rodzinie
- kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi
- Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny
- Nawiązanie współpracy z dziadkami,

2.Cel

Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Zadania:

- świadczenie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych
- Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną
- Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom
- Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających
- Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających
- Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
- Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności

3. Cel

Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Zadania:

- Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów
- Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej
- Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci
- Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego
- Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania)

Dobór działań będzie ustalony po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego na podstawie indywidualnych potrzeb członków rodziny i okoliczności rozpatrywanej sprawy.

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych statystycznych i analitycznych pozyskanych od instytucji, które w swojej pracy zajmują się opieką nad dzieckiem i rodziną. Dzięki współpracy jednostek gminy, w procesie tworzenia diagnozy udało się zgromadzić informacje pozwalające na stworzenie obrazu sytuacji w jakiej znajdują się obecnie rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Kadzidło. Na ich podstawie zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy stanowiące punkt wyjścia do opracowania programu.

a/Ośrodek Pomocy Społecznej w Kadzidle jest jednostką samorządu terytorialnego będącą instytucją polityki społecznej. Z mocy art. 3 ustawy o pomocy społecznej jej zadaniem jest „wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiających im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.” Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do samodzielnego życia rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Z analizy danych będących w posiadaniu Ośrodka wynika, iż 2010 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 1079 rodzin, natomiast 2011 roku 960 rodzin. .

Jedną z przyczyn udzielania pomocy rodzinom była bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2010r. z tego tytułu objęto pomocą 179 rodzin, w tym 63 niepełnych i 105 wielodzietnych .W 2011 roku liczba ta wynosiła 268 rodzin, w tym rodziny niepełne 58 i 210 rodzin wielodzietnych.

W roku 2010 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kadzidle objął pomocą społeczną wynikającą z ustawy o pomocy społecznej i ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 722 dzieci z tych rodzin, w 2011r. 672 dzieci.

W rodzinach tych było łącznie 1612 osób, co stanowiło 14% ogółu mieszkańców Gminy Kadzidło (na dzień 31 grudnia 2011 roku na terenie Gminy Kadzidło mieszka 11471 mieszkańców). Na rzecz podopiecznych świadczone formy pomocy pieniężnej i niepieniężnej.

W roku 2009 z pomocy społecznej skorzystało 569 rodzin, w których liczba osób wynosiła 2227, natomiast w roku 2010 liczby te wynosiły analogicznie 518 rodzin 2070 liczba osób w rodzinach , w 2011r. liczba rodzin 485 liczba osób w rodzinach 1921 ,czyli ok. 17% mieszkańców gminy.

Tabela nr 1: Powody przyznania pomocy w 2009,2010,2011 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Ubóstwo	489	462	406	2011	1925	1656
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	1	0	0	1

Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	0	0	2	0	0
Bezrobocie	193	191	172	625	665	629
Niepełnosprawność	92	80	61	178	255	163
Długotrwała choroba	257	245	251	480	558	940
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	185	179	269	921	878	1399
Alkoholizm	75	88	80	293	354	322
Przemoc w rodzinie	1	0	1	4	0	6
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	3	0	0	3
Zdarzenie losowe	1	2	0	10	4	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0

Z powyższej analizy wynika, że coraz mniej osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Jednak nie oznacza to poprawy sytuacji rodzin a jedynie fakt, iż coraz mniej rodzin kwalifikuje się do świadczeń pomocy społecznej z uwagi na od lat nie podwyższone kryteria dochodowe. Znaczną grupę świadczeniobiorców, czyli ok. 70 % ogółu korzystających stanowią rodziny mające na utrzymaniu dzieci, z czego 43 % to rodziny wielodzietne (z trojgiem lub więcej dzieci), 12 – 13 % korzystających ze świadczeń to rodziny niepełne.

Dużą grupą osób korzystających z pomocy społecznej byli klienci uzyskujący pomoc z tytułu długotrwałej choroby - 131- 251 środowisk, tj. 23- 51 % ogółu. Wśród ludności obserwuje się zwiększoną liczbę zachorowań na choroby przewlekłe, co często prowadzi do zubożenia i nagłego pogorszenia sytuacji bytowej ich rodzin – 2009r. – 23% klientów pomocy społecznej korzystało ze świadczeń z tego tytułu , w 2011r. – ok. 51%.

Kolejną grupą rodzin korzystających z pomocy OPS są rodziny z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Grupa ta stanowi 185-268 rodzin tj. 35-55% ogółu. Jednocześnie z powodu bezrobocia ze wsparcia skorzystało 169-175 rodzin co stanowi 29 – 33 % ogółu.

Reasumując, okolicznościami generującymi trudności życiowe podopiecznych OPS w Kadzidle są w pierwszej kolejności ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność. Ubóstwo na ogół jest związane z innymi okolicznościami wywołującymi trudne sytuacje życiowe, jak bezrobocie i długotrwała choroba, które często są głównym źródłem ubóstwa i marginalizacji ludzi. Niewątpliwie powodują one obniżenie poziomu życia i powstawanie kolejnych obszarów ludzkiej biedy. Często rodzą zjawiska zakłócające prawidłowe funkcjonowanie rodzin, takie jak przemoc czy alkoholizm.

Sytuacja rodzin wielodzietnych

Ustawa o pomocy społecznej nie określa szczegółowo jaką rodzinę należy uznać za rodzinę wielodzietną. Przyjmując dosłownie słownikowe znaczenie słowa wielodzietność należałoby przyjąć, że rodzinami o wielodzietnej strukturze są wszystkie rodziny posiadające więcej niż jedno dziecko. Jednak Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z zaleceniami do sprawozdania MP i PS przyjmuje, że rodzinę można uznać za wielodzietną, kiedy w jej strukturze jest troje lub więcej dzieci. W roku 2011 OPS w Kadzidle udzielił pomocy społecznej ogółem 485 rodzinom, w których było łącznie 1921 osoby.

Z analizy danych widać, że OPS wspierał swoimi działaniami łącznie 485 rodzin, z czego 389 to rodziny z dziećmi. Najwięcej bo aż 210 rodzin miało na wychowaniu i utrzymaniu 3 dzieci i więcej dzieci.

W 56 rodzinach (14 % tej populacji) wychowywało się 4 dzieci. Na trzecim miejscu znalazły się rodziny z piątką i szóstką -31 dzieci, co stanowi 8% ogółu rodzin wielodzietnych, 9 rodziny miały siedmioro i więcej dzieci.

268 rodzin uznano za bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W 58 przypadkach dzieci wychowują samotni rodzice.

Rodzinom wielodzietnym towarzyszą zazwyczaj trudne warunki mieszkaniowe tzn. zajmują powierzchnię mieszkalną nieadekwatną do potrzeb, co jest przyczyną konfliktów w rodzinach, trudności dzieci w nauce (brak własnego miejsca do nauki). Zajmowane lokale często wymagają gruntownego remontu i mają braki w wyposażeniu w sprzęt gospodarstwa domowego. Bołączką bywa również brak łazienki, co utrudnia całej rodzinie utrzymanie czystości. Zaznaczyć tu należy, że rodziny mają coraz większe trudności ze znalezieniem lokalu do wynajęcia.

W zdecydowanej większości tych rodzin matka nie podejmuje zatrudnienia, z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad dziećmi i prowadzenia domu. Większość problemów w rodzinach wielodzietnych spowodowana jest ubóstwem, które utrudnia codzienną egzystencję nie pozwalając na pełne zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Niewystarczające dochody są też przyczyną niemożliwości rozwijania talentów dzieci, kształcenia zgodnego z ich zainteresowaniami, dlatego pomoc skierowana w stronę rodzin wielodzietnych powinna mieć na uwadze poprawę ich warunków mieszkaniowych oraz, w głównej mierze, rozwijanie potencjału tkwiącego w dzieciach i młodzieży. Należy położyć nacisk na aktywne spędzanie czasu wolnego i efektywne kształcenie, zmierzające do uzyskania pożądanego na rynku pracy wykształcenia, co pozwoli młodym ludziom wychowującym się w rodzinach wielodzietnych uniknąć wykluczenia społecznego i wydostać się z „zakłętego kręgu” ubóstwa i dziedziczonej biedy. Opisane zjawiska stanowią duże wyzwania dla samorządu terytorialnego, ale nie da się ich efektywnie minimalizować bez zaangażowania Państwa i rozwiązań systemowych.

Placówki Oświatowo – Wychowawcze

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku liczba dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym w gminie Kadzidło kształtowała się następująco: szkoła podstawowa - rok szkolny 2010/2011 – 905

dzieci, 2011/2012 – 869 dzieci, gimnazjum rok szkolny 2010/2011 – 547 dzieci, 2011/2012 – 541 dzieci.

Szkoły podstawowe

Najliczniejszą grupę stanowią dzieci w wieku od 7-12 lat, realizujące obowiązek szkolny w szkołach podstawowych.

Szkoły i zatrudnieni w nich specjaliści oferują dzieciom różnorodną pomoc m.in. Zajęcia wyrównawcze, logopedyczne. Występuje wiele problemów i trudności szkolnych.

Szkoły gimnazjalne

W roku szkolnym 2011/2012 roku grupa 869 osób to młodzież w wieku 13-16 lat objęta obowiązkiem szkolnym na poziomie gimnazjum.

Szkoły gimnazjalne odnotowują rokroczny wzrost liczby dzieci sprawiających trudności wychowawcze takie jak: niedostosowanie się do zasad społecznych, wagarowanie, agresja, nadużywanie alkoholu, palenie papierosów. Dużą grupę stanowią również dzieci z problemami emocjonalnymi i przeżywające kryzysy rodzinne.

a/ ANALIZA ZASOBÓW GMINY

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kadzidle wykonuje zadania Gminy oraz zadania zlecone przez administrację rządową. Pomocy udziela w formie pieniężnej, w naturze, usługach i pracy socjalnej.

Praca socjalna ukierunkowana jest na usamodzielnienie życiowe klienta oraz jego integrację ze środowiskiem.

W pracy socjalnej wykorzystuje się kontrakty socjalne oraz instrumenty aktywnej integracji, prace społecznie użyteczne. Pracy Ośrodka przyświeca potrzeba realizacji zadań opartych na zasadzie pomocniczości, w której pomoc skierowana jest na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparciu osoby w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu możliwości otoczenia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie wspierania rodziny realizuje szereg zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz w odpowiedzi na potrzeby społeczne mieszkańców.

1. Praca socjalna, jest zadaniem ukierunkowanym na analizę sytuacji klienta i wskazanie możliwości przewyciężenia występujących problemów w rodzinie. Zadaniem pracownika socjalnego jest motywacja i wspieranie klienta pomocy społecznej do zmiany zachowań i ukierunkowania na możliwości rozwiązywania problemów. Pracownicy przeprowadzają pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych, a w dalszej pracy prowadzą wiele rozmów, interwencji oraz współpracują z różnymi instytucjami i organizacjami w zakresie rozwiązywania problemów osoby czy rodziny.
2. Usługi opiekuńcze to świadczenie oferowane osobom przewlekle chorym i niepełnosprawnym w ich środowisku domowym. Celem opieki jest zapewnienie wzmoczonej i profesjonalnej opieki osobom przewlekle i obłożnie chorym. Ta forma wsparcia dotyczy osób w każdym wieku i z każdą jednostką chorobową, które z powodu choroby lub wieku nie posiadają zdolności do samoopieki.

Priorytetowym zadaniem pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Kadzidle jest podejmowanie różnego rodzaju działań na rzecz środowiska lokalnego, przy wykorzystaniu jego zasobów oraz zaangażowania mieszkańców.

Realizacji ustawowych zadań służą różnorodne zasoby ludzkie, finansowe i lokalowe. W obecnym stanie dostrzegalne są deficyty w zakresie:

- 1.niedostatecznej liczby pracowników niezbędnych do realizacji ustawowych zadań (brak sekretariatu, archiwisty),
- 2.brak specjalistycznej kadry poradnictwa rodzinnego realizującego szeroko pojętą pracę na rzecz wsparcia rodziny (psychologa) oraz terapii dla sprawców przemocy.
- 3.brak świetlicy socjoterapeutycznej.

Obszary wymagające szczególnej uwagi takie jak: trudna i pogarszająca się sytuacja bytowa i mieszkaniowa rodziny, występowanie zjawisk powszechnie uważanych za patologiczne, zaburzenia komunikacji i kontaktów wewnątrz rodzinnych, niedojrzałość społeczna rodziców, dezorganizacja strukturalna - wymagają niewątpliwie podejmowania działań na wielu płaszczyznach i przy aktywnym współudziale wielu partnerów.

Skuteczne i efektywne działania na rzecz wspierania rodzin wymagających pomocy, możliwe będą po uwzględnieniu niezbędnych potrzeb realizatorów programu.

Na terenie gminy Kadzidło działają następujące podmioty w zakresie pracy z dzieckiem:

a/Ośrodek Pomocy Społecznej w Kadzidle, który zatrudnia 6 pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni udzielają pomocy rodzinom w formie pracy socjalnej, pomocy finansowej i w formie usługowej

b/Placówki Oświatowo – wychowawcze

W ramach szkolnictwa podstawowego w gminie Kadzidło działa 9 szkół podstawowych, 4 Gimnazja i Zespół Szkół Powiatowych. W ramach opieki przedszkolnej funkcjonują 2 przedszkola publiczne

c/Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Myszyńcu Punkt w Kadzidle

Gabinety zamiejscowe Poradni ukierunkowane są na:

- Zapewnienie większego dostępu do specjalistów (logopedy, pedagoga, psychologa),
- Wczesną diagnozę dzieci z grupy ryzyka dysleksji,
- Pomoc dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- Zwiększenie efektywności i skuteczności udzielanych form pomocy poprzez uaktywnienie i zaangażowanie rodziców w proces oddziaływań naprawczych,
- Systematyczna współpraca z nauczycielami,

Współpraca z Samorządem Lokalnym, organizacjami, stowarzyszeniami oraz placówkami opieki zdrowotnej działającymi na terenie danej Gminy.

d/ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy której zatrudniono terapeutę uzależnień

e/ Zarządzeniem Wójta Gminy Kadzidło z dnia 2 maja 2011r. został powołany zespół interdyscyplinarny, którego zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

f/ Zespoły Opieki Zdrowotnej

Działania pomocowe w zakresie profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny prowadzą na terenie Gminy Kadzidło także placówki służby zdrowia. Z danych uzyskanych od NZOZ nr 1 w Kadzidle wynika, iż w latach 2008-2010 podejmowane były następujące działania:

1. opieka pielęgniarska w szkołach,
2. badania okresowe i profilaktyczne
3. świadczenia pielęgniarki szkolnej udzielane w ramach grupowej profilaktyki fluorkowej,
4. profilaktyka przewlekłej obturacyjnej choroby płuc,
5. pomoc niesiona przez pielęgniarki środowiskowe w przypadku zauważonej przemocy rodzinnej w formie natychmiastowej reakcji polegającej na zawiadomieniu właściwych instytucji,
6. współpraca OPS w zakresie opieki nad osobami chorymi, niepełnosprawnymi i seniorami.

f/ Policja

Komisariat Policji w Kadzidle w latach 2009-2011 prowadzi szereg działań na rzecz poprawy szeroko pojętego bezpieczeństwa dzieci a polegają one przede wszystkim na:

1. poprawie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły, a także w szkole (Bezpieczna szkoła, Bezpieczna droga do szkoły),
2. spotkaniach z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym.
3. Kontakt z nieznanymi osobami, zwierzętami,
4. Profilaktyka uzależnień
5. Odpowiedzialność karna nieletnich
6. Niebezpieczeństwo w okresie wakacji.

Działania funkcjonariuszy na rzecz dziecka i rodziny realizowane są w oparciu o stałą współpracę z pedagogami szkół podstawowych i gimnazjalnych w celu rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą.

W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze podejmują interwencje w zakresie:

1. przemocy w rodzinie w tym:

znęcania się nad członkami rodziny,

b/ ANALIZA POTRZEB GMINY

Na terenie gminy Kadzidło funkcjonuje 11 rodzin zastępczych , 4 spokrewnione , 3 zawodowe, 4 niespokrewnione .

W roku 2011 OPS w Kadzidle udzielił pomocy społecznej ogółem 485 rodzinom , w których było łącznie 1921 osób.

W 2011r. założono 15 niebieskich kart, w 2012 do końca lipca jest już ok. 20 niebieskich kart

ilość postępowań komisji alkoholowej w 2011r. – 60

ilość rozmów n/t nadużywania alkoholu – 60

ilość postępowań w sądzie - 47

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Ostrołęce

Wśród wielu instytucji zajmujących się problemem niedostosowania społecznego w środowisku otwartym, szczególną rolę pełni organ sądowy, jakim jest zawodowy kurator sądowy. Sprawowanie nadzorów i dozorów posiada wiele cech wspólnych. Przede wszystkim jest ono nastawione na uzyskanie pozytywnych zmian w osobowości podopiecznego, ale przy jego świadomym udziale. Kurator pomaga, udziela wsparcia i motywuje do podejmowania zadań, ale nie wyręcza podopiecznego. Jest to zatem pomoc uzdalniająca do samopomocy. Oddziałując na podopiecznych kurator wpływa na zmianę układu relacji w jego środowisku, zmienia nie tylko stosunek podopiecznego do środowiska, ale równocześnie przekonuje jego otoczenie do udzielenie mu szansy, pomocy , prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

Kuratorzy sądowi działając na terenie gminy Kadzidło obejmują nadzorem kuratorskim zarówno osoby dorosłe i nieletnie.

Środowiska objęte nadzorem kuratorskim w latach 2009-2011

Nadzory kuratorskie w Gminie Kadzidle			
	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Liczba rodzin	58	62	70
Liczba dzieci w rodzinach	45	45	46

Zaznaczyć należy iż występują potencjalne zagrożenia w realizacji programu ze względu na zbyt małe zaangażowanie specjalistów spowodowane przeciążeniem obowiązkami oraz brak dostatecznych środków na realizację programu

4. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROGRAMOWYCH

Cele szczegółowe	Zadania	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców	poradnictwo specjalistyczne dla rodziców – uruchomienie do XII 2013	psycholog
	Opracowywanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	OPS, pedagodzy
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Komisji d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	pracownicy socjalni, Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego przy OPS w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	pracownicy socjalni, zespół interdyscyplinarny

	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	pracownicy socjalni, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, asystent rodziny, rodzina wspierająca
	Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny – od IX 2012	pracownicy socjalni, asystent rodziny, Sąd Rodzinny i Nieletnich
	Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny	OPS
	Nawiązanie współpracy z dziadkami,	pracownicy socjalni, dziadkowie
Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych	świadczenie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych	OPS
	Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną (szkoła, poradnia)	Poradni Psychologiczno – Pedagogiczna w Myszyńcu punkt w Kadzidle, pedagogzy szkolni, pedagog w OPS
	Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom	Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, PCPR, pracownicy socjalni, szkoła
	Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających	OPS, rodziny wspierające
	Organizowanie szkoleń dla rodzin	OPS

	wspierających	
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	OPS
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności	pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator, psycholog
	Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej	pracownicy socjalni, PUP, pracodawcy
	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	asystent rodziny, rodzina wspierająca pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni
	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd	Gmina, OPS

	do dzieci	
	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego	, asystent rodziny, sąsiedzi, rodzina wspierająca, psycholog, kurator, rodzina
	Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania)	pedagog szkolny, psycholog, wychowawca dziecka w szkole, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej

Realizatorzy i partnerzy programu

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami programu: jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Institucje działające na terenie Gminy oraz partnerzy w regionie, należące do systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, które przyczyniły się do przygotowania programu, a tym samym wytyczyły zadania w programie to:

1. Urząd Gminy Kadzidło,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Placówki Oświatowo Wychowawcze,
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Myszyńcu Punkt w Kadzidle,
5. Policja,
6. Zakłady Opieki Zdrowotnej,

Realizacja programu odbywać się będzie we współpracy z:

1. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce,
2. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Ostrołęce,

Program jest zobowiązaniem do realizacji przyjętych celów i zasad, określa działania podmiotów i stymuluje do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

Zasady finansowania i koszty programu

Finansowanie programu odbywać się będzie na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz ze środków:

1. pozyskiwanych z funduszy UE,
2. pozyskiwanych na realizację programów rządowych,
3. innych źródeł zewnętrznych.

Z uwagi na długofalowość realizacji Programu oraz ilość jednostek i organizacji realizujących Program, środki finansowe na realizację zadań będą uwzględniane w rocznych planach finansowych poszczególnych jednostek. Jednostki i organizacje uczestniczące w realizacji programu będą aplikować o środki zewnętrzne na realizację właściwych sobie zadań określonych w niniejszym Programie.

5. MONITORING

Monitoring programu będzie się odbywał w oparciu o sprawozdawczość podmiotów będących realizatorami programu.